

Grolloo, 5 februari 2024

Geachte dame, heer,

Het IZA Regioplan voor de provincie Drenthe is eind 2023 gepresenteerd. Over het proces om te komen tot dit plan hebben we als Drents Collectief van Bewonersinitiatieven Zorg en Welzijn eerder van ons laten horen via een manifest (oktober 2023). Dit heeft er o.a. toe geleid dat enkele vertegenwoordigers van ons Collectief in de laatste fase van het proces nog konden aansluiten bij een schrijftafel.

In het Regioplan lezen we een aantal zaken terug die aansluiten bij onze uitgangspunten en activiteiten die we nu al verrichten. Daarnaast zijn er ook enige punten waarover wij ons zorgen maken. Dit betreft:

- Bewonersparticipatie
- Aandacht voor het Drentse platteland
- Governance

Daarover vragen wij uw aandacht via bijgevoegde notitie.

Als betrokken inwoners en bestuurders van een aantal bewonersinitiatieven in Drenthe sturen we u deze notitie. Wij staan klaar om bij te dragen aan de gezonde zorg en welzijn in Drenthe vanuit volwaardige en gelijkwaardige positie en zien ons graag betrokken bij het ontwikkelen van de plannen. Niet alleen inhoudelijk maar ook op procesniveau.

Uiteraard zijn wij bereid om onze zorg in een nader gesprek toe te lichten. Uw reactie zien wij met grote belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Roelof Dilling

Namens het Drents Collectief Bewonersinitiatieven Zorg en Welzijn

De Gezonde Marke: Het Regioplan voor Drenthe

Reactie Drents Collectief van bewonersinitiatieven Zorg en Welzijn

Het Regioplan Drenthe is eind 2023 afgerond en gepresenteerd en heeft de toepasselijke naam Gezonde Marke meegekregen. Het geeft enerzijds de transformatie van zorg naar gezondheid aan en de Marke verwijst naar de gebiedsbegrenzing van de lokale gemeenschappen in het (zandgedeelte van) Drenthe van de 18^e eeuw. Gebieden (dorpen) met een grote autonomie waarbij buurschap het leidende principe is. Tevens een mooie verwijzing naar de organisatie van bewonersinitiatieven of zorgzame gemeenschappen van vandaag de dag, daarover later meer.

Er is veel arbeid verzet om te komen tot een omvangrijk Regioplan Drenthe met betrokkenheid van vele organisaties, alsmede bewonersinitiatieven, cliëntenorganisaties en individuele bewoners. Dit is in een zeer korte tijdspanne gerealiseerd. Compliment voor alle betrokkenen!

Wij vinden het belangrijk dat de participatie van bewoners en hun organisaties in zeker vier van de zes opgaven is meegenomen: netwerkaanpak, sterke sociale basis, gezonde leefomgeving en toegankelijke zorg. Ook bij de twee andere opgaven (innovatie en transformatie) zien we een rol voor de bewonersinitiatieven door uit te gaan van de behoeften van de inwoners, zij staan centraal.

Ondanks de positieve aanzet om bewoners en hun organisaties actief te betrekken bij de uitvoering van de plannen, wil het Drents Collectief toch een aantal kanttekeningen plaatsen.

Inwonersparticipatie

Inwonersparticipatie vergroot de kans om de plannen te doen slagen. Het is hierbij goed om verschillende vormen van participatie te onderscheiden, participatie in de gemeenschap en beleidsparticipatie. Het eerste gaat met name over het “wij-gevoel” in de gemeenschap, een fenomeen dat enkel door en binnen de gemeenschap kan ontstaan. Dit is essentieel voor het functioneren van het bewonersinitiatief. Dit “wij-gevoel” bouwt voort op de buurschappen van de oude Drentse Marken op lokaal gemeenschapsniveau. Het lokale karakter van de zorgzame gemeenschappen staat hierbij voorop. Op dit niveau kunnen verbindende netwerken van formele en informele welzijn en zorg tot bloei komen.

Hierbij willen we benadrukken dat een zorgzame gemeenschap alleen kan bestaan als deze voor en door de inwoners gedragen wordt. De uitgangspunten en aanleiding voor het opzetten van een zorgzame gemeenschap vertonen veel overeenkomsten. De uitvoering hiervan wordt bepaald door de lokale context, er is hiervoor geen protocol of blauwdruk. Iedere gemeenschap vult het op haar manier in. Met andere woorden een zorgzame gemeenschap kan niet door een buitenstaander, zoals de gemeente of andere (welzijns-)organisaties opgezet worden, dit kan enkel door bewoners zelf.

In het Nationaal Zorgakkoord geeft de overheid aan dat er grote veranderingen nodig zijn om in de toekomst voldoende zorg en welzijn te kunnen blijven bieden. Het is een taak voor alle organisaties die bij dit proces betrokken zijn, om bewustwording van deze ontwikkeling bij de inwoners te bevorderen. Daarbij dient de nadruk te liggen op het aansluiten van zorgaanbieders bij zorgzame gemeenschappen, met name op lokaal niveau.

Dit maakt het opschalen tot en vertegenwoordiging op regionaal niveau door een provinciale maatschappelijke organisatie (zoals genoemd in het Regioplan Drenthe) onwenselijk, zo niet onmogelijk. Zoals reeds in ons Manifest is aangegeven pretendeert ook het Drents Collectief niet de vertegenwoordiger te zijn van alle zorgzame gemeenschappen, het gaat hier om een beweging. Het Drents Collectief wil in wisselende samenstelling en al naar gelang de noodzaak een verbindende factor zijn tussen de lokaal georiënteerde gemeenschappen. De nadruk ligt hierbij op het kunnen leren van elkaars ervaringen en niet om van elkaar te kopiëren. We willen als bewonersinitiatieven elkaar ondersteunen en inspireren. Een goed voorbeeld doet goed volgen, maar ieder op zijn eigen manier. De beweging van Drentse bewonersinitiatieven groeit en bloeit zonder een institutie te worden.

Dit sluit samenwerking met de formele professionele zorg en welzijn niet uit. Integendeel zij zijn van harte welkom om te leren van de bewonersinitiatieven. Waar het om gaat is om samen de menselijke maat terug te brengen en niet te verdrinken in bureaucratie en organisatiebelangen. Ook deze samenwerking zal met name op lokaal niveau vorm krijgen.

Uiteindelijk zal de beweging van Drentse bewonersinitiatieven, de in het regioplan gewenste sterke sociale basis vormen. Dit is ons inziens één van de belangrijkste opgaves uit het Regioplan Drenthe. Vanuit de kracht en de eigenheid van de bewonersinitiatieven kan in een goed samenspel met de professionele welzijns- en zorgorganisaties de sociale basis worden gevormd.

Drentse platteland

In het Regioplan Drenthe missen wij de aandacht voor het Drentse platteland met voor veel inwoners voorzieningen op afstand. Dit vraagt voor onze provincie een andere benadering dan in dichtbevolkte gebieden elders in het land. Eén van de uitgangspunten van het IZA is het aanbieden van zorg zo dicht mogelijk bij de mensen. Bij complexe, specialistische zorg is dat lastig, maar bij eenvoudiger handelingen zijn goede mogelijkheden. Het gaat om de beweging van één professional naar de mensen of naar het Huis van de Buurt of reisbewegingen van veel inwoners naar een centraal punt op kilometers afstand. Maatschappelijk welzijnsbelang boven korte termijn economisch belang.

Governance

Het Drents Collectief streeft naar een volwaardige en gelijkwaardige positie van bewonersinitiatieven in de governance van het veranderingsproces. We realiseren ons dat we ons bewegen in een omgeving waarin marktwerking en organisatiebelangen een rol spelen. Bij bewonersinitiatieven speelt dit spanningsveld niet. Onze rol vanuit inwonersbelang is in die zin neutraal. Ook in de governance zou dit onafhankelijke geluid vanuit inwonersbelang moeten doorklinken. Dit is des te belangrijker om te laten zien dat het ons met elkaar echt menens is om de belangen van de inwoner centraal te stellen.

Het beoogde transformatieproces van zorg naar gezondheid vraagt investeringen. Daarvoor komt in de periode 2023-2026 vanuit landelijke budget per jaar ca 2,4 miljoen transitiegelden beschikbaar voor Drenthe. Bij de verdeling speelt de programmaraad een cruciale rol. Zij bevordert transparantie, samenhang en bewaakt de regionale prioriteiten. Dit rechtvaardigt een positie voor de Drentse bewonersinitiatieven in deze Programmaraad.

Voor versterking van de sociale basis hebben bewonersinitiatieven en haar beweging financiële middelen nodig, denk aan activiteiten, transport, dorps- en wijkondersteuning,

enz. Graag denken we mee over de financiering van dit deel van het Regioplan als gelijkwaardige en volwaardige partij.

De ontwikkeling van zorgzame gemeenschappen is een organisch proces, dat niet te vatten is in harde getallen. Een goede monitoring is voldoende, wat ons betreft, maar geen vooraf bepaalde streefcijfers. Wij pleiten voor het terugdringen van de bureaucratie op een effectieve manier zodanig dat er een registratie overblijft die gebaseerd is op optimaal onderling vertrouwen; cliëntenbelang dient de drijfveer te zijn. Daarover denken we graag mee in de governance.

Samen naar een gezonde zorg in Drenthe

Het Drents Collectief staat klaar om bij te dragen aan de transitie naar gezonde zorg en welzijn in Drenthe. Zij wil actief mee denken (proces en inhoud) en werken aan de uitvoering van het Regioplan, vanuit haar kracht als beweging van bewonersinitiatieven. Dit betekent ook dat het Drents Collectief een gelijkwaardige rol wil spelen in de governance van het Regioplan. Immers samenwerking en flexibiliteit staat centraal in de governance. De inwoners zijn niet enkel gebruikers van de zorg en welzijn, maar ook aanbieders.

Laten we in Drenthe daadwerkelijk zien dat we het roer om durven te gooien?
Met lef naar een Gezonde Marke in 2040!

Grolloo, Drenthe 05-02-2024

Collectief Drentse Bewonersinitiatieven Zorg en Welzijn

Was getekend:

Stichting Dorpenzorg Emmen Jan Schoonbeek (secretaris)	Stichting Grolloo Zorgt Roelof Dilling (voorzitter)
Stichting Kracht van de Veenkoloniën Roelof Dilling (voorzitter)	Stichting Onderdak Vledder (de Borgstee) Cees Hesse (voorzitter)
Nei Naoberschap Dalen Albertje Wijzing (initiatiefneemster)	Dorpscoöperatie Hollandscheveldverbint Wim Kleine (bestuurslid)
	Dorpscoöperatie De Brug Gasselternijveen Piet Wolters (voorzitter)